

Zadnji slovenski list ustavljen-Brazilski uporniki zmagali

UMORA NAD FAŠISTIČNIM UČITELJEM SOTTOSANTI-
JEM SE KRIVIJO SLOVENC. — ARETACIJE PO VSEJ
VIPAVSKI DOLINI. — SLOVENSKI LIST "NOVI LIST"
FAŠISTI USTAVILI.

Trst, 8. oktobra. — Policijski agenti in karabinerji z vso vmo preiskujejo vso vipavsko dolino in Hrušico, da bi izsledili vsaj sledove atentatorjev, ki so umorili fašistovskega učitelja Sottosantija.

Kot znano, vodi preiskavo goriski kvestor Modesti. Oredil je, kot poročajo listi, mnogo hišnih preiskav in policijski agentje so tudi aretirali celo vrsto ljudi, ki so na sumu, da so bili v zvezi z atentatorji ali pa da so splošno protitalijanskega in protifašistovskega duha. Mnogim ljudem, ki so imeli lovske puške, je bilo orožje zaplenjeno ali pa vsaj pregledano. Karabinerji in miličniški oddelki so pretaknili vse gozdice in hoste, da bi morda našli kako sled. Med drugimi so aretirali tudi bivšo šolsko služkinjo na vrholski šoli, ki jo je učitelj Sottosanti pred petimi meseci odpustil, ker ji ni več zaupal. Tržaški listi pripisujejo atentat teroristični organizaciji in se pri tem oslanjajo na okolnosti, da so v Gočah oktobra zapazili pet ljudi, ki so bili turistično napravljeni in ki so tistega dne izginili v bližnjem gozdu, pa jih pozneje ni bilo več videti. Listi pravijo, da je bil atentat skrbno pripravljen in da so atentatorji celo udri v klet šole ter si jo ogledali, kar kaže dokazujejo sledovi stopinj, ki so jih našli v kleti in ki so bili docela enaki onim, ki jih je bilo opaziti na blatnih in mehkih tleh okrog šole in na poti proti Colu in proti Ajdovščini. Po teh sledovih sklepajo, da je en atentator zbežal mimo Cola in Črnega vrha preko meje, drugi pa, da je izginil v smeri proti Ajdovščini. Vsekakor pa je rezultat preiskave ta, da doslej atentatorjev še niso izsledili.

Na podlagi okolnosti, da je pet ljudi izginilo pred šestimi dnevi v gozdu okrog Goč, sklepajo listi, da so bili ti ljudje člani zarotniške organizacije, ker se je ta organizacija posluževala takšne taktike. "Il Popolo di Trieste" ve celo povedati, da so pred atentatom v Vipavi opazili nekega znanega voditelja zarotniške organizacije, ki bi naj bil prišel nalašč zato iz Ljubljane. Na tej točki si pa poročili "Piccolo" in "Popolo di Trieste" najbolj očitno nasprotujeta. "Piccolo" namreč pravi, da so policijske oblasti dognale, da so atentat zakrivali člani one tajne protidržavne organizacije, katere del je sodilo fašistovsko posebno sodišče pred mesecem dni v Trstu. Do tega zaključka so oblasti prišle zaradi tega, ker so teroristi kmalu po tržaškem procesu napovedali, da bo minilo točno mesec dni, ko bo v Vipavski dolini umorjen eden izmed fašistovskih voditeljev. "Il Popolo" (Dolge na 3. strani.)

ZMAGE PIJANI REVO- LUCIJONARJI

Zmage pijana masa pustoši po mestu. — Do zmage revolucionarjev pripomogel upor vojaštva. — Spor med voditelji revolucije.

Rio de Janeiro, Brazilija. — Tukajšnje mesto je bilo preteklo soboto in nedeljo pozorišče pustošenja in požigov. — Zmage pijana masa ni vedela, na kak način bi pokazala svoje veselje nad nenadnim porazom vladnih čet in padcem predsednika Washingtona Luis, in se je znesla nad poslopji in opravo tistih, ki so prej držali za vlado. Tako so med drugimi navalili na poslopje Portugalskega kluba in notranjstveno popolnoma opustošili. Pometali so iz nje vso opravo skozi okno in jo nato na cesti zažgali. Podobno se je godilo na številnih drugih krajih. Vršili so se tudi pretepi po ulicah, v katerih je bilo poleg šest mrtvih tudi mnogo ranjenih. Niti policija, niti vojaštvo ni skušalo mase ustaviti pri tem divjanju.

Da so mogli revolucionarji tako nenadoma zmagati, je pripomoglo vojaštvo v tem mestu samo, ki je v petek prestopilo na stran upornikov, ušlo predsednika Luisa in ga zaprlo. V Braziliji so zdaj revolucionarji neomejeni gospodarji, a pravzaprav prave vlade niti še ni, kajti spor je nastal zdaj med revolucionarji samimi, kateri njihovih vodij bo prevzel prvo mesto. Spor je zlasti oster med vojaškimi in civilnimi osebnostmi in nevarnost obstoja, da se bo vnela nova državljanska vojna. Kakor je do zdaj računati, bo zmagal Dr. G. Vargas, poraženi kandidat pri zadnjih predsedniških volitvah in voditelj revolucionarjev.

IZBIRATI JE IMEL MED PIAČO IN ŽENO

Pittsburgh, Pa. — Redka sreča je zadelo Johna Crnkovića pretekli petek. Prohibicijski agenti so prej preiskali njegovo hišo in mu pri tem zaplenili 77 "pintov" žganja. Njegova sreča je obstojala v tem, da je sodnik, pred katerega je Crnković prišel, izjavil, da je bila ta preiskava nezakonita in odredil, da se mu vrne zaplenjena pijača. Tu pa je prišla za Crnkovića nesreča v sreči. Njegova žena je namreč zagrozila, da bo ona odšla od hiše, ako bo prišla tista pijača nazaj. Rad je imel Crnković svoje žganje, še bolj pa je ljubil vendar svojo ženo, in tako je s težkim srcem dal prohibicijskim agentom dovoljenje, da smejo obdržati njegovo pijačo, češ, da je ona ne mara več v hišo.

LINDYJA NAPRAVILI — POLICISTOM

"Zdaj ste policist", je dejal komisar Kleffman iz Jersey City, N. J., polkovniku Lindberghu in mu pripel na prsi policijski dobrodelni znak. Ta dogodek je tvoril višek v proslavi tristoletnice tega mesta.

STROŠKI BOJA PROTI PROHIBICIJI

Zveza proti prohibiciji izdala letos okrog 700 tisoč dolarjev.

Washington, D. C. — Proti-prohibicijska zveza, ki je že daleč razpredena po celi Uniji, je vneto na delu, da doseže preklic 18. amendmenta. Stroški, ki jih ima pri svojem boju, znašajo od začetka letošnjega leta do danes skoraj \$700.000. Ta znesek je večji, kakor so ga izdale v isti namen demokratska in republikanska stranka skupaj. — Zanimivo bi bilo primerjati izdatke te zveze z izdatki suhačev, ki propagirajo za prohibicijo, vendar je to nemogoče, ker protisunalunska liga in druge podobne organizacije ne priobčujejo svojih natančnih računov.

PROSLAVA PETDESETLETNICE NADŠKOFIJE

Chicago, Ill. — Pomemben dan je bila pretekla sobota za čikaško nadškofijo in temu primerno se je tudi proslavil. Ta dan je minulo 50 let, odkar je bila ta škofija ustanovljena. Ob 10. uri dopoldne je daroval pom. škof, Rt. Rev. B. J. Shiel, slovesno pontifikalno mašo ob asistenci kardinala Mundeleina v katedrali Najsv. Imena. Zvečer pa je bil pripravljen od federacije klubov katoliških žensk banket v Palmer House, katerega se je udeležilo okrog 3500 oseb. — Glavni govornik je bil kardinal Mundelein.

Prvi, ki je opravljal mesto nadškofa v čikaški nadškofiji pred 50 leti, je bil Rt. Rev. Patrick A. Feehan.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

ZOPET EKSPLOZIJA V RUDNIKU

Tekom enega tedna se pripetila druga rudniška katastrofa v Nemčiji.

Berlin, Nemčija. — Komaj so pokopali 262 žrtev rudniške nesreče, ki se je pripetila pred tednom dni v Alsfordu pri Achenu, je celo Nemčijo pretresla vest o ponovni podobni katastrofi. Pripetila se je preteklo soboto v saarskem rudarskem ozemlju pri mestu Maybach. Povzročila je nesrečo eksplozija nekega benzinskega stroja, kateri so sledile nadaljnje eksplozije. Kakor je do zdaj dognano, je v zasutih rovih našlo smrt 141 mož.

Rudnik je bil po določbah verzajske mirovne pogodbe pod francosko upravo in v njem zaposleni rudarji so bili deloma Nemci, deloma Poljaki.

MANJ SMRTI V ZEDINJENIH DRŽAVAH

Washington, D. C. — Urad za ljudsko štetje objavlja ugotovitve, da je bilo število smrtnih slučajev v letu 1929 še bila ta škofija ustanovljena. Ob 10. uri dopoldne je daroval pom. škof, Rt. Rev. B. J. Shiel, slovesno pontifikalno mašo ob asistenci kardinala Mundeleina v katedrali Najsv. Imena. Zvečer pa je bil pripravljen od federacije klubov katoliških žensk banket v Palmer House, katerega se je udeležilo okrog 3500 oseb. — Glavni govornik je bil kardinal Mundelein.

Marseilles, Francija. — Na Sredozemskem morju južno Francije se preteklo soboto divjali siloviti viharji, ki so ogrožali več ladij. Mnoge izmed njih so pošiljale S O S klice po pomoč.

KRIŽEM SVETA

— Assisi, Italija. — Preteklo soboto se je na nad vse slovesen način izvršila poroka bolgarskega kralja Borisa z italijansko princezino Giovanno. Tej poroki po katoliškem obredu bo sledila še ena po pravoslavnem obredu, ki se bo vršila v Bolgariji.

— Havana, Kuba. — Policija je prišla na sled zaroti, ki je imela namen vrči vlado. V tej družbi so se nahajali dijaki in komunisti. Vodi se pri osumljenih osebah stroga hišna preiskava.

— London, Anglija. — Ta torek pride pred sodišče razprava o tem, kdo je kriv nad katastrofo zrakoplova R-101. Kakor se trdi, so povzročile nesrečo velike podgane, ki so se nahajale na zrakoplovu.

— Madrid, Španija. — Španski kralj se boji parlamenta in je zato dal preklicati volitve, ki bi se imele vršiti v decembru, ter jih je odložil do januarja ali februarja. Ta odredba je še povečala mržnjo, ki jo goji večji del prebivalstva proti kralju.

ZADNJI ČAPONIJEV NASPROTNIK UBIT

Chicago, Ill. — Danes se lahko smatra Al Caponi za neomejenega poglavarja čikaškega "podzemlja". Počasi se je znal iznebiti drugega za drugim svojih močnih konkurentov in zadnja njegova žrtev je padla pretekli četrtek v osebi znanega gangsterja Joe Aiello. Že skozi dva tedna se je Aiello skrival v hiši nekega Prestigiacoma na 205 North Kolmar Ave. Ko pa je v četrtek zvečer stopil ven, da bi se odpeljal z naročenim taxijem, mu je prišlo na nasproti ležečega poslopja kroglice strojnice. Aiello je bežal okrog ogra, a tu so pričeli nanj padati strelji še iz drugega okna, pod katerimi se je mrtev zgrudil. Kakor se je ugotovilo, so napadalcu vzeli v najem stanovanje, iz katerega so streljali, že pred dvema tednoma, in so tako celi čas prežali nanj.

ZA POBIJANJE BREZPOSELNOSTI V NEMČIJI

Berlin, Nemčija. — Pruski kabinet je poslal nemški vladi spomenico, v kateri ji priporoča, naj pritiska na to, da se v svrhu delne odprave brezposelnosti uvede v industriji petdnevni delavni teden. Prepove naj se tistim tvežkam, katere še niso uvedle tega sistema, vsako odpuščanje delavcev. Obenem se priporoča tudi, naj se šoloobvezna doba za otroke poviša do 15. leta, ker bi se na ta način izključilo od dela kakih 250.000 otrok. Dalje naj se prepove tudi priseljevanje poljskih delavcev iz Poljske in Češke, katerih da pride ob času sezone v Nemčijo do 80.000.

V vsakem slučaju, če želite prodati, ali kupiti, oglašajte v "Amerikanskem Slovencu"!

Iz Jugoslavije.

KRVAV ZLOČIN V ŠIŠKI. — VELIKA RUDNIŠKA NESREČA. — NAMESTO K POROKI V BOLNICO. — SMRTNA KOSA. — NESREČE IN DRUGE NOVICE IZ DOMOVINE.

Težka poškodba s handžarjem

Ljubljana, 6. okt. — Včeraj je na stavbišču doma služkinj v Šiški prišlo do krvavega pretepa med delavci. Pretep se je začel na ta način, da je neki Bosanec Petaković Hasan zatožil svojega tovariša Pesariča Franca iz Desniča, da krade na stavbišču deske. Ta ga je takoj pozval, naj dokaže. Petaković se je pa takoj razburil, da je potegnil svoj handžaru podobno nož in začel z njim Pesariča obdelavati, da se je krvav zgrudil na tla. Na pomoč mu je prihitel delavec Ljudevit Kolman iz Radovljice, katerega je Petaković tudi porezal. Oba nesrečneža sta smrtonovno ranjena na več krajih života. Petaković se je sam naznanil policiji.

Nesreča v borskem rudniku

Belgrad, 7. okt. — Te dni se je pripetila v borskem rudniku težka nesreča, ko je eksplozivni kotel, v katerem se s pomočjo komprimiranega zraka izločuje žveplo, pri tem sta bila ubita dva delavca, dva pa nevarno ranjena.

Poroka v bolnišnici

Matevž Čepelnik, 77letni železničar v pokoju, ki stamuje v Stanežicah pri Št. Vidu, se je nekaj pobil, ko so ravno bali vozili, in je moral v bolnico. Ker so se pa v njegovem domačem kraju ravno stekli zadnji oklici, je bilo to za "mladega" ženina pač žalostno, da je moral namesto k poroki, v bolnico. Ker pa ni hotel odlašati s poroko predolgo, je poklical nevesto, ki je takoj prišla, in sta se poročila v bolniški kapeli v Ljubljani. Nevesta je Marjeta Žnidar iz Utiške pri Vodicah.

Smrtna kosa

V Trzinu je umrla Marija Kalanova, obrtnica. — V Solinu pri Splitu je umrl v pokoju upnik J. Kleindienst, ki je bil še leta 1919 župnik v Begunjah na Gorenjskem, star 57 let. — V Ljubljani je umrla Težija Holer, pokopali so jo v Mariboru. — Na Jesenicah je umrla J. Arh, po domače Jeričeva. — Na Ostrožnem pri Celju je umrla Julijana Kodeleva, stara 70 let.

Sneg na Bjelašnici

Po vrhovih Bjelašnice vse do Velikega Polja je zapadel sneg, kakor poročajo iz Sarajeva. Radi tega snega so imeli te dni v Sarajevu zgodaj zjutraj temperaturo pod ničlo.

Nevaren razbojnik prijet

V okolici Karlovc se je po teptal dalj časa neki Mihajlo Kos, ki je ropal in požigal po okolici. Ko so ga pred nekaj meseci prišli, jim je ušel. Sedaj so ga zopet ulovili in bolje zastražili.

Težka nesreča v Ljubljani

14letni delavec iz Prekmurja, Ivan Reček, je šel mimo gl. pošte. Nesreča je hotela, da se je spodtaknil in tako nerodno padel, da si je prebil lobanjo.

Ogenj

V noči od 4. na 5. okt. je zlobna roka podtaknila ogenj na hribu Šprinec v Medjimurju. Pri tem so popolnoma pogorele tri hiše in gospodarska poslopja.

Tržič

Gamzi na pobočjih Begunjske in Zelenice so se zadnje čase prav lepo razmnožili. Sedaj, ko je mir na planinah, se jih more opazovati v gručah po 60 do 80.

Srečno padel 7 m globoko

Anton Globočnik iz Mošenj je zadnjega septembra 7 m visoko stoječ padel z mokrega oreha z glavo naprej. Hudo ranjen na čelu mu je zdravnik izčistil in obvezal. Čez dva dni je že delal.

Zrele jagode v jeseni

Iz Gornjih Grušovelj pri Št. Petru v Savinjski dolini poročajo, da so tam nabrali cele šopke rdečih jagod.

Čoln iz gumija

V Maribor so prispeli trije nemški dijaki, ki so na potu okoli po svetu, po raznih rekah in morjih. Vozijo se v močnem čolnu, ki je narejen iz samega močnega gumija. Prevozili so že 11.000 km. Začeli so že lanske leto meseca avgusta.

Krško

Iz Krškega se pohvalijo, da so pridelali letos posebno veliko krompirja, ki žal nima posebno velike cene. Tudi korenje imajo dosti. Zelja pa ni, ker je bila suša ob času sajenja. Kostanja, imajo tudi precej.

Zasulo ga je

Žakšek Anton, najemnik v Ješevecu pri Kozjem, je kopal pesek na Jugovnem posestvu v Kozjem. Ko je pesek izpodkopaval, se je težka plast udrla in padla na njega. Pesek ga je zasul do pasu in mu pri tem zlomil nogo.

Nezgodna na delu

Delavec Reček Ivan iz Loke pri Dolnji Lendavi, ki je zaposlen pri zgradbi palače Pokojninskega zavoda, je padel s 4 m visoke lestve na tla ter se pri tem močno poškodoval na glavi.

Vrhnika

Posestniku Cirilu Osredkarju, je zlobna roka zažgala kozolec, ki je bil napolnjen s senom, ki je pogorel do tal. Lanske leto mu je istotako nek zlobnež zažgal hišo, ki je tudi zgorela.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevo po praznikih.

Izhaja in tiska
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kedar imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagata listu.

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtega dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Dva ekstrema

Političen razvoj sodobne Evrope je v zadnjih letih vedno bolj usmerjen proti dvema skrajnostima, od katerih vsaka pomenja konec tistega demokratizma, ki ga je s tolikimi upi in veličastnostjo podarila narodom francoska revolucija. Ena smer tega sodobnega gibanja se izteka iz pretiranega nacionalizma, druga v boljševeizmu. To kaže tudi razvoj političnega položaja v avstrijski republiki, kjer so dobili vlado, v kateri je notranji minister voditelj fašističnega heimwehra.

Pretiran nacionalizem, ki ga je Cerkev ponovno obsodila kot zmoto, je v notranji politiki znova utemeljil staro poganško naziranje o državi, po katerem je človek radi države in ne država radi človeka. Narod, oziroma država, ki narod pravno predstavlja, je temu nauku vse — začetek prava in dolžnosti, absolutno bitje in najvišja stvar ali kakor pravi Hegel, "pričujoči bog".

Nedavno je jugoslovanski zunanji minister dr. Marinković v Ženevi pred zborom narodov izrekel in ugotovil veliko resnico, da je pretiran nacionalizem tisti krivec, ki zapleta narode v vojno. In to je polna resnica, kajti v zunanji politiki zahteva pretiran nacionalizem prvenstvenost lastne rase pred vsemi drugimi narodi, ekspanzivnost državnih meja in nadvladje nad sosedji, ki jih zaničuje in smatra za manjvredne.

Politika pretiranega nacionalizma se je pred svetovno vojno poosebila v cesarski Nemčiji, ki je s svojo mogočno kritično "Deutschland über alles" toliko časa šarila, da je končno prišlo vse nad Nemčijo.

Toda katastrofa Nemčije ni bila dovolj svaričen zgled. Kmalu po vojni so pri drugih narodih vstala enaka stremeljenja, ki so pod geslom fašizma pričela voditi isto politiko omnipotence in imperializma. Zadnje volitve v Nemčiji, ki so prinesle toliko zmago skrajnim nacionalistom, so pokazale, da niti v Nemčiji predvojni duh pretiranega nacionalizma ni izumrl. Stevilo takih, ki so za fašistične metode v notranji politiki, je izredno naraslo. Preko tisočih zborovanj nemških nacionalistov se razlega dan za dnem bojna pesem: "Sieg- reich wollen wir Frankreich schlagen" (Zmagoslavno hočemo pobiti Francijo). In da prežene vsake iluzije dobromislilci, je eden voditeljev nacionalističnega pokreta, Paul J. Göbbels, na dan volitev izjavil dopisniku "Popolo d'Italia": "Naš cilj je uničenje Youngovega načrta in verzajske pogodbe z vsemi njenimi posledicami. Mi želimo pričakujemo, da nam bo mogoče s smotreno zavezniško politiko s sovražniki Francije v kratkem preobraziti obliko Evrope." Ali niso to pristni nasledniki istih politikov, ki so pod bedastim geslom: "Gott strafe England!" hoteli anektirati belgijsko, francosko in poljsko zemljo!

Pretirani nacionalizem obožuje narod in državo — boljševeizm, ki je drug ekstrem novodobne družbe, pa postavlja en razred za neomejenega gospodarja človeške družbe. V marsičem pa se obe ti skrajnosti dotikata. Tudi boljševeizm proglašja vseomnostno državo, kateri dodaja še nauk o absolutni enakosti vseh ljudi. Da doseže razredno državo, ruši vse stare kulturne temelje, na katerih je stonela prejšnja družba: Cerkev, državo in stranke. Danes ima edina komu-

nistična partija v Rusiji izključen monopol na čeli črti: produkcijo in trgovino, šolo in vso vzgojo, tisk in vso znanost — vse vodi in kontrolira država. Tudi boljševeizm se vrti in ruši osnovno celico človeške družbe: družino. Ime "družina" je sploh izbrisano iz njegovega besednjaka, mesto tega je prišel naziv "medsebojni odnos obeh spolov". Pri splošni kolektivizaciji naj tudi starši ne bodo drugega kot "produktivsko sredstvo," mehanizem v službi razreda. Sovjetska zakonodaja je odpravila neločljivost in enotnost zakona in proglašila otroka za "državni objekt". Kmečki narod se po svojem naravnem, zdravem instinktu še drži do 84% v naravnih mejah, medtem ko kulturni položaj delavstva strašno pada in kaže rastoči moralni propad in razvoj v seksualni materializem.

Ob teh rastočih nevarnostih, ki ženejo človeško družbo v propast, se bo vsakdo vprašal: kaj dela Cerkev? Tudi ona, ki je čuvarica večne božje resnice, zbira svoje sile. Njeno geslo za XX. stoletje je kraljestvo Kristusovo na zemlji, v katerem naj vlada socialna pravičnost in ljubezen. Mogočno je vse katoliške narode zajelo liturgično in euharistično gibanje. Moderno dušno pastirstvo sega po najboljših sredstvih in se specializira po stanovih. Položeni so temelji za katoliško akcijo, ki bo nositeljica bodočega dela za neumrjoče duše po religioznem prepovedu posameznika in družbe. Sistematično proučevanje vseh vprašanj pogloblja katoliško ideologijo. Papeštvo je osvobodeno in se uspešno bori proti fašističnemu oboževanju države. Proti fašističnemu zaslužjenju individuala postavlja svobodo otrok božjih. Predvsem pa je mladina, ki je nositeljica religiozne obnove in religiozne entuziazma. To niso prazne geste, ampak izmed dobrih izoblikovanj najboljših — elite, ki naj prežari najširše ljudske plasti s katoliško renesanso.

Med ekstremoma fašizma in boljševeizma je nazor Cerkev, ki čuva tako neodjemljive pravice posameznika kakor avtoriteto države v mejah večnega moralnega zakona. Zato katoliki moremo mirno zreti v bodočnost, ker nam tudi v najhujših zmedah — in ravno v najhujših najbolj! — sveti neugasljivi svetilnik krščanske resnice.

JUGOSLOVANOM V PITTSBURGU IN OKOLICI

Pittsburg, Pa.

Bratje in sestre! Dobro vam je poznana grozna usoda, ki je zadela naše narodne mučnike Vekoslava Valentića, Ferda Bidovca, Frana Marušića in Zvonimira Miloša, katere so italijanski fašisti ustrelili dne 6. septembra v Trstu. Nedolžna kri mladih rodoljubov nam najjasneje priča, kako grozno trpe naši bratje, katere je nemila usoda vrgla pod italijansko gospodstvo.

V preteklu zadnjih 10 let je bilo ubitih čez 2000 Jugoslovancev v Italiji, a čez 20.000 so jih odvedli v ječe. Današnji gospodarji Italije, fašisti, se poslužujejo vseh sil, da iztrebijo jugoslovanski živelj, ki živi na istrskem polotoku, na otokih, na Krasi, v Trstu in Gorici že od pradavnih časov, ko so se naši pradedi priselili na Jadran. Fašisti so pregnali naš jezik iz vseh šol, iz vseh uradov in iz cerkva. Delujejo z vsemi silami še dalje, da zatrehjo našo besedo tudi v domovih naših zatiranih bratov. Nikjer v zgodovini se ne bere o nobeni kulturni državi, da bi kaj takega počejala, kakor dela sedaj fašistična Italija. Kar ni mogla uničiti strašna turška sila in divji barbari, ki

so tolikokrat plenili po naših krajih, tega tudi italijanski nasilneži ne bodo uničili. Močen je odpor našega naroda, ki se ne ukloni tudi še pred tako krutim nasiljem.

Streli, ki so usmrtili Valentića, Miloša, Marušića in Bidovca, so zadeli tudi naša srca in ranili naše duše, da ne moremo molče preko tega krvavega nasilja nad našimi brati. Zato pozivamo vse, ki narodno mislite in čutite, da pridete na velik protestni shod, ki bo v Slov. Nar. Domu na 57. ulici in Butler St. v Pittsburgu, Pa., v nedeljo, dne 2. novembra ob 3. uri pop. Pridite na ta shod vsi bratje in sestre Jugoslovanci, da skupaj povzdignemo svoj glas in protestiramo proti umoru naših bratov in proti nekulturnemu preganjanju našega naroda ob Jadranu. Kdor ljubi svoj narod, kdor ni še pozabil domovine svoje in naroda, iz katerega je izšel, tak bo prav gotovo prišel na ta protestni shod.

Za propravljalni odbor:

Ivan Varoga, Marko Vinski, Ivan Miljakovič.

Navadno ljudje segajo eden drugemu v roke s praznimi rokami, zelo redko se zmotijo, da bi segli s polno roko,

sv. Miklavža, ni vedela za nikogar.

"Kdor že je, Bog se mu usmili duše!" je želela s sočutno mislijo, zdela škaf na svitek in krenila prožno proti domu. Preden je zavila v klancu s poti na izhono sneženo gaz, ki je ozka vodila k njihovi hiši, je srečala sosedo Kovačico, katere je šla tudi po vodo.

"Komu zvoni?" jo je povprašala.

"Ali ne veš?" se je začudila Kovačica.

Katrica je spreletelo, bridka slutnja jo je prevzela, z roko je prišla za škaf, ki ga je prej prosto nesla, in samo gledala je v sosedo, in čakala, kaj ji pove.

"Francetu zvoni!"

"Budinovemu?" je vzdrla Katrica, prebledela in oči so se ji orosile.

"Kaj bi bila žalostna! Zeninov ti ne bo manjkalo. Ponujajo se ti. Saj si tako dolgo čakala!" jo je tolažila Kovačica, ki je opazila, kako ji je težko.

"Kdo, kdo vam je povedal, da je umrl?" je povprašala Katrica z drhtečim glasom, v katerem je bilo še zadnje upanje, da mogoče vendar ni res, kar je pravkar slišala in so ji še peli zvonovi ...

"Naš je bil pri Budinovi in je prišel z novico," je odgovorila Kovačica in še pove-

CERKVENE NOVICE IZ DENVERJA

Denver, Colo.

V nedeljo, dne 5. oktobra, je bilo pri nas cerkveno žegnjenje. Pri obeh sv. mašah je bila cerkev napolnjena. Sv. maša ob 10. uri je bila z leviti. Sv. maša je daroval Rev. Ciril Zupan, O.S.B. Asistirala sta mu dva angleška duhovna. — Rev. Father Ciril je imel jako lepo pridigo pri sv. maši ob 10. uri in pri tem prav lepo pohvalil vse one farane, ki svojo cerkev podpirajo. Povedal je še nadalje, kako lepo cerkev imamo sedaj, ko je preslikana in kako je to lepo, če je narod veren in ob potrebi pomaga. Vereni kristjan veliko daruje in žrtvuje v lepoto hiše božje, da je hiša božja lepo in pripravno svetilišče, v katerem prebiva sam Bog.

Vsi Slovenci in Hrvatje imamo radi in spoštujemo Father Cirila, ker nam je veliko pomagal pred 10 leti pri ustanovitvi fare. Kolikokrat je prišel k nam iz Pueblo, Colo., da nas je podučil, kako bi cenjeje postavili cerkev. Imel je pri nas tudi prvo sv. mašo pri ustanovitvi fare v dvorani sv. Jakoba. Potem je hodil k nam vsako drugo nedeljo in je imel v različnih dvoranah sv. mašo, dokler ni bila cerkev dozidana. Ko je pa bila enkrat cerkev dozidana, je še vedno hodil k nam, dokler nismo dobili stalnega duhovnika, sedanjega Rev. Father Judniča, ki se vneto trudi, kolikor je v njegovi moči, da fara napreduje in da se dolg pri naši fari vedno odplačuje.

Pri omenjeni slovesni sveti maši se je pričelo 40urno čiščenje Najsvetjšega, ki je trajalo do torka zvečer. Pri tem čiščenju je zopet imel Rev. Father Ciril Zupan jako lepe pridige v slovenskem jeziku. Cerkev je bila za čas 40-urne pobožnosti jako lepo obiskovana po dnevi in še posebej zvečer. Lahko se pohvalimo, da jih toliko še nobeno leto ni prišlo, kakor letos. Rev. Father Ciril Zupan in naš domači župnik Rev. Judnič sta spovedovala že zgodaj zjutraj in pozno zvečer, da sta vsem ustregla, tistim, ki morajo zgodaj na delo, in drugim, za kar jima gre po pravici najlepša zahvala. — Pozdrav vsem rojakom širom Amerike, posebej pa v Denver, Colo.

Geo. Pavlakovič.

Popravek uredništva

Kljub dvakratnemu pregledovanju imen, prvič pri zahvali iz Denverja, in drugič pri popravku, se nam je vrnila ne-ljuba pomota, da je bilo natisnjeno v št. 185 in 200 Amer. Slovenca Fr. Franko ml., Frank Franko st. Pravilno bi se moralo glasiti Fr. Tanko in Frank Tanko ml.

Pom. urednik.

ŠIRITE 'AMER. SLOVENCA'

KAKO SE PRIPRAVLJAJO V PUEBLU NA ZIMO

Pueblo, Colo.

Hm, vse se pripravlja za staro zimo, ki je že pred duri. Z žalostjo zremo, kaj bo, ali se bo kaj bolj delalo, ali bo še vedno tako. V zimskem času se vsega potrebuje.

Možje ne delajo tako kakor bi morali. Me ženske imamo pa še več dela z njimi, ker so vedno doma, zato moramo še bolj kuhati. Tu pa tam se pa tudi dobi dober možiček, ki prav pridno pomaga doma, ko vidi svojo žena tako zaposleno z veliko družino. Ravno me je pot peljala mimo in sem stopila k nekemu našemu rojaku, ki je tudi naročnik A. S. Ko stopim v hišo, se ozrem nekoliko naokoli in vidim, kako priden možiček nekaj strže. Ko ga vprašam, mi pove, da strže krompir. Pa sem se malo pošalila, da ga bom dala v cajtenge. Da bi ga videli: takoj je vstal. Pa sem mu povedala, naj se le nikar nič ne sramuje, da je še lepo, ko tako svoji ženi pomaga, ki ima veliko dela pri malih otrocih, le še naj ji pomaga. Žena se je prav pohvalno izrazila, da ji rad pri vsakem delu pomaga. Tako je prav. Ljubezen vse premaga, vse pretrpi, in taka je prava ljubezen v družini, da eden drugemu pomagamo in lajšamo trpljenje in težave.

Se nekaj je, ljudje božji, ki se kuha v naši naselbini v Pueblo. Cenjeni bralci Amer. Slovenca, oprostite. Neki trgovec, ta vam je mojster. Vedno neko reč nosi. Kamor pripelje, pa hajd, vedno v spodnji štuk. Tam se ta reč kar brez ognja kuha in vre. Jaz mislim, da povsod tako delajo. Ta John Germ je tako "busy" s tem grozdom, pa so tudi drugi trgovci. Tako nekako smo bile poprej me ženske. Sedaj se je pa to obrnilo, da ste pa moški, ko ga stiskate. Samo glejte, da ga boste zmerno pili. Bog sam ga je ustvaril in prvi čudež naredil, ko je v Kani Galilejski premenil vodo v vino.

Zelo nas skrbi, kaj če ni Tone s hriba že konec vzel v dolnjem štku, ker se več ne oglasi ne pod vaško lipo in ne drugje. Tone, Tone, nikar se preveč ne tiči tam spodaj in tvoj prijatelj Jure. Če tudi nisi še vsega stisnil, vendar lahko kaj pišeš.

Pred nekaj tedni sta se poročila dobro poznana Mr. Oskar Gorše z Miss Mary Lesar, iz dobro poznane družine Mr. Louis Lesar. Želimo jima obilo božjega blagoslova v novem stanu. — Pri družini Mr. in Mrs. Crist so dobili sinčka. Naše častitke.

Naši bolniki: Frank Slak je še vedno v Korvin bolnišnici, kmalu že dve leti. Želimo mu, da bi že skoro okrevl. Jožef Berglers je na eno oko popolnoma oslepel, ker se je že pred 6 meseci na delu ponesrečil.

On je iz Leadville, Colo., pa se v Pueblu zdravi. Mr. Frank Rims je bil tudi operiran na očesu. Želimo mu, da bi ozdravel. — Na bolniški postelji se nahaja hči Žek Kraševca in je bila operirana; želimo ji skorajšnjega okrevanja. H koncu dopisa pozdravljam vse cenjene bralce od tukaj in drugod. Bog živi vse.

Josephine Meglen.

KAKO SE IMAMO V NORTH CHICAGO

North Chicago, Ill.

Le malokdaj se kaj sliši iz naše naselbine. Človek bi mislil, da vsi spimo. Če pa hočemo nekoliko bolj natančno okoli pogledati, pa vsi vidimo, da ni tako. Res je, da časi tudi pri nas niso rožnati, ker je zelo veliko ljudi brez dela in še tisti, ki ga imajo, delajo le po nekaj dni v tednu. Vseeno si pa tu pa tam privoščimo kakšno zabavo. Dne 16. oktobra smo imele Surprise Birthday Party na nam priljubljeno Mrs. Ursulo Jerina. Da jo v resnici rade imamo, se je videlo ta večer na udeležbi. Želimo ji, naj jo Bog ohrani še mnogo let zdravo in veselo. Par dni pozneje, to je dne 18. oktobra zvečer, smo se zopet zbrali za ravno tak party, ali bolje povedano, odhodnico, ki smo jo priredili blagemu mladeniču Math Setničarju, sinu dobro poznane rodbine Math Setničarjeve. Sedaj se že vidi delo cilja, kamor so ga poslali njegovi predstojniki, v višje šole, in sicer iz St. Francis Seminary, Wis., v Rim. Tam bo študiral naprej za duhovski stan, kjer se bo učil še 6 let. Dal Bog, da bi bil srečen, zadovoljen in zdrav in da se potem povrne zopet nazaj med nas. Na tej priložnosti se je poročilo, kako je pri vseh priljubljen.

Ravno smo pripravljale mlade v mali šolski dvorani za odhodnico, pa zvemo žalostno novico, da so dobili mrtvega mladeniča Frank Suhadolnik, ka, po domače Marovtov, star 28 let. Zadušila ga je plinova peč, ki jo je imel v sobi. Naj da Bog mir njegovi duši.

Zopet smo praznovali Birthday Party dne 20. oktobra na Mrs. Ursulo Slana. Tudi tukaj se je videlo, kako je vsem priljubljena. Želimo ji še mnogo zdravih let v krogu svoje ljube družine. — Pozdrav vsem čitateljem tega priljubljenega lista.

Ena navzočih.

PROTESTNI SHOD V MILWAUKEE

Milwaukee, Wis.

Antifašistični shod, ki je bil sklican po milwaški organizaciji Slovenski Dom v nedeljo, 12. oktobra, je bil lepo obiskan od bratov Hrvatov, Čehoslovakov in Slovencev. Častno so bila zastopana po svojih poslancih čehoslovanska, hrva-

(Dalje na 3. strani.)

Chronista Sontiacus:

"Dom ob Soči"

Zgodba iz zemlje zaslužjenih bratov

(Dalje.)

"Kaj ti je?" ga je vprašala Nina, ki jo je dobil v izbi, kjer pa ni bilo nobenega pivca.

"Beri!" ji je dal akt, katerega je prinesel s seboj.

In Nina je brala in umela, da Franceta ne bo več.

V oči so ji privrele solze in dasi jo je tolažil in prosil, naj ne bi še povedala mater, da jo bosta polagoma pripravila na žalostno vest, ni mogla prenesti žalosti sama. Komaj jo je zadržal, da ni vsa v joku planila v kuhinjo.

Mati je slišala njen jok in preden je mogla hči do nje, je prišla ona prestrašena v izbo.

"Kaj pa je za božjo voljo?" je vpraša-

la in pogledala zdaj Nino zdaj Sandrinijo. Menila je, da sta se kaj sprla.

"France, France!" je ihtela Nina.

"Kaj je s Francetom?" je prebledela Budinka in bilo ji je, kot da ji je zgrabila grozno ledena roka za srce, ki je kar zastalo v slutnji, katere se je bala bolj ko lastne smrti.

"Umrl, mati, umrl. Nič več ga ne bo!" je razodela Nina bridkost in objela mater, ki se je sesedla na klöp in krčevito sklenila roke.

"Sin, moj sin!" je zahropla in bila bolj mrtva ko živa ...

Se tisti večer so peli zvonovi tri prošnje in po vasi je šla novica, da je Budinov France umrl v ruskem ujetništvu ...

IV.

Tratarjeva Katrica je prišla po vodo. Stala je ob koritu sredi vasi in čakala, da se ji napolni škaf. Ze ga je odmaknila izpod žleba in ga prijala, da si ga dvigne na pisani svitek, katerega je imela na glavi, ko so se oglašili zvonovi. Čudno se ji je zdelo, komu bi zvonilo, ko ni bilo slišati, da bi bil kdo v Križišču bolan. Tudi v sosednih vaseh, ki so spadale pod zvon

sv. Miklavža, ni vedela za nikogar.

"Kdor že je, Bog se mu usmili duše!" je želela s sočutno mislijo, zdela škaf na svitek in krenila prožno proti domu. Preden je zavila v klancu s poti na izhono sneženo gaz, ki je ozka vodila k njihovi hiši, je srečala sosedo Kovačico, katere je šla tudi po vodo.

"Komu zvoni?" jo je povprašala.

"Ali ne veš?" se je začudila Kovačica.

Katrica je spreletelo, bridka slutnja jo je prevzela, z roko je prišla za škaf, ki ga je prej prosto nesla, in samo gledala je v sosedo, in čakala, kaj ji pove.

"Francetu zvoni!"

"Budinovemu?" je vzdrla Katrica, prebledela in oči so se ji orosile.

"Kaj bi bila žalostna! Zeninov ti ne bo manjkalo. Ponujajo se ti. Saj si tako dolgo čakala!" jo je tolažila Kovačica, ki je opazila, kako ji je težko.

"Kdo, kdo vam je povedal, da je umrl?" je povprašala Katrica z drhtečim glasom, v katerem je bilo še zadnje upanje, da mogoče vendar ni res, kar je pravkar slišala in so ji še peli zvonovi ...

"Naš je bil pri Budinovi in je prišel z novico," je odgovorila Kovačica in še pove-

dala, kar je vedela. Katrica jo je poslušala in se komaj premagovala, da ni glasno jokala.

"Z Bogom!" je dihnila, ko je Kovačica končala.

"Čudno dekle," je mislila nanjo Kovačica, ko je šla proti koritu. "Druga bi na njenem mestu že med vojno našla ženina, ona pa je čakala in bila zvesta, kakor niso bile še poročene žene ne! Ni je take pod zvonom sv. Miklavža! ..."

Katrica so se udrle solze in ihtela je, da se ji je gibal škaf na glavi in je nekajkrat pljusnila voda čez rob, preden je prišla domov. Ko je stopila čez prag, se ni mogla več premagati. Presunljivo je zajokala. Mati je planila izza ognjišča, da ji vzame škaf z glave. Tedaj so se odprla vrata v izbi in v njih so se pokazali Ivan, za njim oče in še stari Lukovka, ki je bila prišla kakor vsako leto ob tem času Tratarjevim bužgat fižol. Od hleva je prikoratil hlapec Matevž; Tratar ga je bil vzel v službo, ko je zapustil Budinove.

"Kaj je, kaj je?" so od vseh strani silili v Katrico.

"Francetu, Budinovemu Francetu zvoni, Kovačica mi je povedala. Uradno je pri-

šlo ...," je v joku sunkoma odgovorila in sedla k ognjišču in si brisala solze.

"Kaj? Res?" so se zavzeli vsi in ob molknili, kakor bi pomislili, je li mogoče.

Prvi se je oglašil Ivan.

"Če ni to samo Sandrinijeva novica, skovana po njegovi želji, je rekel in se jo besedo pomembno povdaril.

"Nič mu ni zaupati, tudi take lopovščine je zmožen, da bi dosegel svoj namen!" je pritrdil Matevž Ivanu.

"Uradno njegova mogoče tako daleč ne seže. Mora biti že res," je menil oče.

"Ali mislite, da se na prefekturi ne bo z mazanjem ničesar dosočil?" se ni odločil Ivan prepričati.

"Pomiri, pomiri se, Katrica!" je prosila mati hčer.

"Ko sem ga pa imela tako rada ...," je odvrnila.

"Božjih računov ne moremo spreminjati!" je dejal oče in se vrnil v izbo, zakaj solz ni mogel gledati. Mehkega srca je bil, pa ni maral, da bi se še njemu orosile oči ob hčerini žalosti ...

(Dalje prih.)

ŠIRITE 'AMER. SLOVENCA'

Tvoj nedeljski tovariš.

TEDENSKI KOLEDAR

- 2 Nedelja — Malahija.
3 Ponedeljek — Verni duš dan, Silvija.
4 Torek — Karol Bor.
5 Sreda — Veselko.
6 Četrtek — Leonard.
7 Petek — Engelbert.
8 Sobota — Mirko.

Rev. K. Zakrajšek:

ENAINDVAJSETA NEDELJA PO BINKOŠTIIH.

Zadnja dva sv. zakramenta sta odločena za dva najglavnejša stanova človeške družbe, za duhovski in zakonski. Mašniško posvečenje poskrbi za stan, ki ohranja duhovno življenje in zakonski pa je telesno življenje na zemlji.

Mašniško posvečenje je zakrament, ki moškega posveti za mašniško službo.

1. Človek po svojem telesu je nekaka žival. Šele duša ga dvigne visoko nad živalstvo in nad vse stvarjeno stvarstvo. Bog je naredil človeku telo iz prsti. Temu telesu je pa vdihnil neumrjočo dušo. Po tej duši je postal šele človek, božja podoba, krona stvarstva. Greh ga je pa pokvaril in uničil v njem duhovno življenje. Zato je postal potreben poseben stan, ki preraja človeški rod duhovno in ki ohranja v njem to življenje, duhovni stan.

Že v starem zakonu je Bog ustanovil po Mojzesu posebno duhovništvo, da je opravljalo duhovno službo med izvoljenim ljudstvom in ohranjalo med njim duhovno življenje. Toda to duhovništvo še ni bilo popolno.

Kristus Gospod je prišel na svet, da je bil prvi in najpopolnejši duhovnik, ki je prerodil človeški rod za Boga. Kristus je pa potem pustil za seboj svečeništvo novega zakona, posebej posvečeno, dvignjeno v čast zakramenta, obdarovano z velikimi milostmi in oblastmi in močmi tako, da je popolnoma zmoglo nadaljevati njegovo božje svečeništvo na zemlji med vsemi narodi, po vseh krajih in v vseh časih do konca sveta.

Temu svečeništvu je ukazal Gospod: "Pojdite in učite vse narode!" Temu svečeništvu je dal v roke vse svete zakramente. "Karkoli boš zavezal ali razvezal na zemlji, bo zavezano ali razvezano tudi v nebesih!" "Komur boste grehe odpustili, ti so ti storite v moj spomin!" "Vi ste sol zemlje! Vi ste luč sveta..." itd.

Za toliko, tako vzvišeno, pa tudi tako važno nalogo je pa moral ustanoviti poseben, zakrament, ki bo delil vsem, ki si ga bo izvolil za svoje duhovnike, vse potrebne milosti, da bodo mogli toliko dolžnosti tudi vsi.

2. Zakrament mašniškega posvečenja podeli mašniku mašniško oblast, b) milosti to službo dobro izvrševati in c) udane mu neizbrisno znamenje mašnika Gospodovega. Kdor je enkrat posvečen v mašnika, ostane mašnik, kakor kdor je bil enkrat krščen, ostane kristjan za vedno.

Mašniška oblast daje mašniku moč opravljati daritev sv. maše in spreminjati kruh in vino v Telo in Kri Jezusa Kristusa, moč deliti svete zakramente, posvečevati in blagosloviti ljudi in stvari. Njegova služba je tudi učeniška, dolžan je učiti svoje vernike verskih resnic.

Da se pa more duhovnik popolnoma in nerazdeljeno posvetiti skrbi samo svoji cerkvi, zapovedala je sv. cerkev, da mora ostati "celebs", to je neoženjen do smrti. Po sprejetem subdijakonatu, to je prvemu višjemu redu mašniškega posvečanja, se duhovnik ne more več veljavno poročiti. To je gotovo velika žrtev, ki jo prinese mlad človek za svojo vero in svojo cerkev. Nobena vera ne zahteva toliko žrtve od svojega duhovništva.

3. Duhovnik more postati samo tisti, katerega Bog pokliče v ta stan, ali, kakor pravimo, oni, ki ima poklic od Boga za ta stan. Ni vsak za ta stan. Kogar pa Bog kliče, pa je dolžan slediti temu božjemu klicu, ker samo v tem stanu bo našel svojo srečo. Stariši naj toraj skrbijo, da bodo pomagali svojemu sinu do te časti, ako opazi, da ima poklic zanj!

Dober duhovnik je največji blagoslov za človeštvo. Zato nalaga sv. cerkev zlasti vsake kvatre poseben post, s katerim naj bi verniki molili za veliko poklicev v ta stan in za to, da bi poklicani mašniki ostali duhovniki po srečanju Jezusom, v čem pravi dušni pastirji, ki bi pasli svoje ovce v Kristusovem duhu, ne pa samih sebe.

Velika je žrtev, ki jo prinaša tvoj duhovnik. Bodi mu hvaležen in moli zanj!

V BLAGI SPOMIN OBLETNICE SMRTI

mojega ljubega sinčka in brata

John Pušavec

Oj usoda, življenje nam prehitro zagreniš, radost srčno nam v trpljenje vse naenkrat spremeniš.

Oh, čemu oktober mesec, najdražji nam si vzel zaklad, dneve srečne nam si spremenil v žalovanje nam in jād!

Spavaj mirno v rodni zemlji, dragi sinček, bratec naš. V raju vesoljstva duh Tvoj ostane vedno v spominu pri nas.

Zaljubljeni ostali:

MENA in JOHN PUŠAVEC, stariši; CHARLEY in RUDOLF, bratje; ANGELA, FRANČISKA, SYLVIA in MARY, sestre.

Ely, Minn. v oktobru 1930.

IZ NEODREŠENE DOMOVINE

Napad na prostore novega lista

V Vrhpolju pri Vipavi so neznanzi ustrelili tamošnjega učitelja in fašista ter občinskega tajnika, Sottosanti, ki je doma nekje iz Sicilije. Umor se je kaj hitro razvedel po okolici in tudi v Gorici. Prvo delo, ko so fašisti zvedeli o umoru, je bilo kakor vedno, boj slovenskemu življu. Niso čakali, da bi se zvedelo, kdo je prav za prav morilec. Udrli so v tiskarno edinega še obstoječega slovenskega lista in razdeljali v uredništvu vse, kar jim je prišlo pod roke ter se spravili in poškodovali tiskarske stroje, kakor bi bili ti krivi umora. Slednji so hoteli še poslopje zažgati, pa so jim v zadnjem trenutku preprečili namero karabinerji, ki so prišli, da stražijo poslopje.

Nesreča

V idrijsko bolnico je bil prepeljan 28letni Janez Witer iz Šebrelj. Ko je v gozdu delal, si je pri delu zlomil nogo.

Kruha manjka

Kljub temu, da se v Idriji letos posebno veliko gradi, je vedno več naših domačih delavcev brez zasluzka. Delodajalci namreč odpustajo domačine in sprejemajo na delo delavce od drugod, ki odjedajo še ta pičli kruh domačinom.

Kako iztirjajo davke

Iz Sturij poročajo, da dela davčna iztirjalnica v Ajdovščini velike pomote. Pred nedavnim so od nekega posestnika zahtevali, da mora plačati dohodninski davek od nekega posojila, ki ga je pa dal nekdo drugi in ga tudi v kratkem poravnal. Trdil je, da on ni tisti in je na občini tudi dokazal. Kljub vsem dokazilom je pa moral plačati, drugače bi mu bili prodali posestvo na javni dražbi. Potolazili so ga pa takole: "Vemo, da ste nedolžen, pa sedaj morate plačati." Poleg tega so mu pa tudi še zanašali povišali dohodninski davek.

Smrtna kosa

V Idriji je umrl Franc Ganter, vpok. rudar, star 65 let. — V Koritah je umrl Janez Brenec, posestnik, star 86 let. — V Idriji je umrl Milan Albreht, vpok. gozd. uradnik, star 65 let. — V Kozariščih je umrl Tomaž Fon, cerkveni ključar. — Na Repentabru je umrl Josip Brišček, ki je bil dolgo vrsto let vodja kamenoloma v Nabrežini.

Jubilej

V sredo, 1. oktobra, je praznoval v Jelšanah č. g. dekan Mihael Hušo svoj 25letni jubilej mašništva. Zupljani so za ta dan cerkev napolnili in primerno okrasili, tudi od zunaj.

POZOR!

Velika Blasnikova Pratika

za leto 1931

JE TUKAJ!

Cena 20 centov

S POŠTNINO

Pišite takoj po njo dokler v zalogi.

Pratika je letos prav izvrstno urejena in bo vsakemu ugažala. — Zastopniki in razpečevalci Pratik naj prijavijo, koliko jih želijo.

Naročila sprejema

Knjigarna Amer. Slovenec

1849 West 22nd Street, Chicago, Ill.

Pevci so krasno prepevali med sv. mašo. Ta dan nam bo v spominu tudi radi tega, ker smo prvič videli novo monštranco, za katero smo sami po vaši nabirali ne samo denar, ampak tudi zlatino.

Požar

V Prvačini pri Gorici je pogorela do tal domačija Pri bajti, ki je bila ena največjih. — Zgoreli so vsi letošnji pridelki. Gospodarja Josipa Furlanija so močno opečenega odpeljali v bolnico. Enega vola in eno kravo so morali takoj zaklati radi opeklin.

Odrivanje od kruha

Dela pri letališču v Ležečah pri Divači so za letos ustavljena. Pri delu je ostalo le še nekako 30 delavcev. Ti delavci pa niso domačini, ki zastojajo prosijo, da bi vsaj tistim dali delo, ki so jim pobrali še to malo s trpljenjem in potnimi sragami prepojeno zemljo.

ZADNJI SLOVENSKI LIST USTAVLJEN

(Nadaljevanje s 1. strani.)

di Trieste" pa pravi, da so silijanskega učitelja ubili člani neke nove tajne organizacije, ki se je ustanovila, potem ko je bila prejšnja tako imenovana "organizacija" uničena.

Listi nadalje dokazujejo, da sta morala izvršiti umor najmanj dva človeka. S tremi besedami povedo, da so fašistični "squadristi" (četniki) udri v urad slovenskega odvetnika Birse v Ajdovščini in ga razdeljali. "Il Popolo di Trieste" pa objavlja pod naslovom "Novi List ne bo več izhajal" naslednje vrstice iz Gorice: "Upamo, da je slovenski tednik 'Novi List' poslednji četrtak izšel zadnjikrat in da ga v Gorici ne bo več videti bodisi zato, ker se mudi njegov odgovorni ravnatelj v inozemstvu, bodisi zaradi tega, ker je eden njegovih urednikov že nekaj dni na varnem v zaporih naše policije."

Rim, 8. oktobra. — "Teve-re" zahteva povodod atentata v Vrhpolju stroge represalije. List napada Francijo, ki bi naj zatirala svoje narodne manjšine. Glede slovenske in nemške manjšine v Italiji pa pravi, da uživa popolno državno zaščito. To priča tudi okolnost, da je v Gorici izhajal slovenski list, ki so ga fašisti te dni razdeljali. List pravi, da so postali Slovenci in Hrvatje v Julijski Krajini v zadnjem

V STARI KRAJ

Večina naših starokrajških potnikov prihodnjih par mesecev bo potovala v sledečih skupinah:

11. novembra na najnovejšem in najmodernejšem francoskem parniku — LA PAYETTE — se vrši posebno skupno potovanje za one potnike, ki nimajo veliko denarja. Tretji razred do Ljubljane skupno z davkom stane samo \$109.73. Poleti je ta parnik samo za turiste, a sedaj se nudi tudi potnikom tretjega razreda. Kdor hoče poceni potoovati, naj se pridruži temu potovanju.

12. novembra VULCANIA na Trst; 21. novembra zopet odpluje ILE de FRANCE;

29. novembra na SATURNIJI bo-
žično potovanje na Trst;

3. decembra skupno potovanje na
AQUITANIJI;

5. dec. 1. božično potovanje po Fran-
coski liniji na priplutju v PARISU;

12. dec. glavno božično potovanje na
prvaku — ILE de FRANCE;

16. dec. EUROPA, ki nudi zadnjo
priliko za božično potovanje.

Ako želite potoovati na kakem dru-
gem parniku, pišite po naš Vozni red.
Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite
na:

LEO ZAKRAJŠEK

Midtown Bank of
New York630—9th Avenue,
New York, N. Y.

čas pravi volkovi, medtem ko so v Jugoslaviji ponižna jagnjeta.

Radi bi izgnali naš jezik tudi iz cerkva

Trst, 8. oktobra. — V svoji današnji številki je objavil "Il Popolo di Trieste" dopis, v katerem se "župljan od svetovanske fare" pritožuje nad svetovansko cerkvijo in župnikom. Med drugim pravi, da se vsi cerkveni obredi opravljajo v slovenščini in se daruje le ob nedeljah in praznikih po ena maša z italijanskimi molitvami. Na vratih in stenah v cerkvi so povsod dvojezični napisi. Najbolj pa draži dopisnika kip sv. Cirila in Metoda na glavnem oltarju. Neznani faran zahteva, da se odstranijo napisi in predvsem kip slovenskih svetnikov. Vse to zelo draži italijanski element, ki kot zatrjuje dopisnik, pri sv. Ivanu prevladuje.

Zanimiva pa je pri vsem tem najbolj ta-le dopisnikova pripomba: "Absolutna italijanska večina v tej župniji pa je glede vsega tega indifereentna."

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani.)

ška in srbska društva. Skoro vsa tukajšnja slovenska društva so se odzvala. Pooblaščenici so podpisali na shodu sprejeto resolucijo. Ta slučaj je pokazal, da kadar čutimo, da se našemu bližnjemu godi krivica, nas neki nevidni čut potegne skupaj in znamo vsaj takrat skupno nastopati. Kako lepo bi bilo, a ne samo lepo, kako koristno in uspešno bi bilo, ako bi v vseh naših stvareh pokazali tako edinost.

Po dopisih iz raznih naselbin se da posneti, kako skušajo nekateri pravi človekoljubi izrabiti nesrečo našega zatirane naroda preko morja v srečo in korist celokupnega jugoslovanskega naroda. Poskušajo ga zblizati in zediniti. Plemenita je ta ideja. Vredna je, da bi jo vsakdo podpiral. Je tudi edina pot, če hočemo nekaj dočakati boljšega vremena. Ako ne bomo prišli do tega spoznanja, bo naš jugoslovanski narod živel še stoletja in tisočletja samo ob prerokbah balot, na kateri so imena kan-

didatov za razne urade, bo tudi imela nameravano spremembo v državni ustavi, tikajočo se davkov (Tax Relief Amendment).

2. Posebna pola bo tiskana za volitev o nameravanim predlogu za izdajo \$14,000,000.00 v svrhu ohranitve živali in gozdov (Conservation and Forest Preserves).

3. a) bo imela nameravano spremembo o bančni postavi (Banking Law), kakor tudi b) dva predloga, tikajoča se žensk, da bi smele biti na porotah pri postavnih obravnava (Act concerning jurors), in c) predlog za moker ali suh referendum, ki se tiče prohibicije (Repeal and Modification of 18th amendment).

Balot z imeni strank in kandidatov ter en predlog za spremembo (1.—b) bo v velikosti 32x15 inčev, ima 59 imen kandidatov pod 9 strankami, ki kandidirajo za 21 raznih uradov. Raztolmačilo se bo celo stvar, kolikor bo najbolj natančno mogoče, da bo vsak pravilno volil, da ne bodo baloti in glasovi nobenemu zavrnjeni. Obenem bo povedano članstvu in vsem udeležencem natančno poročilo naših nadzornikov kluba, v kakšnem stanju so naši uradne knjige in o splošnem delovanju društva v preteklih 9 mesecih. — Zadnja seja dne 9. okt. je bila prav zelo zanimiva in dobro obiskana, a čas nam ni dopuščal, da bi rešili vse točke. Zato bomo iste rešili na prihodnji seji dne 2. novembra.

Ne pozabite, da je 28. oktobra zadnji dan za registracijo. Vsak volilec in volilka mora biti registriran(a) za prihodnjo volitev, ki bo dne 4. nov. Čas za registracijo je od 8. ure zjutraj do 9. ure zvečer za vse one, ki živijo v mestu. Za one, ki živijo izven mesta, pa od 9. zjutraj do 4. ure pop. v navadnih volilnih prostorih.

John Živetz Jr., tajnik.

IZ URADA POLITIČNEGA KLUBA WILL OKRAJA

Joliet, Ill.

Tem potom se uljudno vabi vse slovenske državljane in državljanke v našem okraju, da se udeležijo prihodnje seje našega naprednega političnega kluba, ki se vrši v nedeljo, dne 2. novembra, ob 3. uri v Slovenski dvorani. Na omenjeni seji bo več važnih točk v razmotirvanje, posebno o balotih (3), katere bomo dobili za voliti na dan volitve v torek, dne 4. novembra. Baloti bodo sledeči:

1. Glavna volilna pola ali tisočletja samo ob prerokbah balot, na kateri so imena kan-

VOLITE

Frank E. PALACZ

republikanski kandidat za
9. senatorskega distrikta v
Illinoisu,ki se nahaja v 11, 12, 13, 21 in 22.
wardu mesta Chicago.

Se priporoča rojakom Slovincem kot njih prijatelj na volilni dan

Volitve 4. novembra 1930.

ROJAKI IN ROJAKINJE

PRISTOPAJTE

PRVI IN NAJSTAREJŠI SLOVENSKI PODPORN
ORGANIZACIJIKranjsko-Slovenski
Katoliški Jednoti

ki posluje že 37. leto.

V tem času je izplačala že nad \$4,000,000.00 skupnih podpor.
Skupno število jednotinega članstva znaša okrog 35,000. —
Skupno premoženje pa nad \$2,500,000.00.

Ista vam nudi različno in zelo ugodno zavarovanje za vas ter
za vašo družino.

Vprašajte za pojasnila katerega tajnika ali tajnico našega kra-
jevnega društva v vaši naselbini.

Za informacije glede ustanovitve novega društva se pa obr-
nite na glavnega Jednotinega tajnika na sledeči naslov:

Mr. Jos. Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.

KATOLIŠKI SLOVENC! PRISTOPAJTE V KATOLIŠKO JEDNOTO!

didatov za razne urade, bo tudi imela nameravano spremembo v državni ustavi, tikajočo se davkov (Tax Relief Amendment).

2. Posebna pola bo tiskana za volitev o nameravanim predlogu za izdajo \$14,000,000.00 v svrhu ohranitve živali in gozdov (Conservation and Forest Preserves).

3. a) bo imela nameravano spremembo o bančni postavi (Banking Law), kakor tudi b) dva predloga, tikajoča se žensk, da bi smele biti na porotah pri postavnih obravnava (Act concerning jurors), in c) predlog za moker ali suh referendum, ki se tiče prohibicije (Repeal and Modification of 18th amendment).

Balot z imeni strank in kandidatov ter en predlog za spremembo (1.—b) bo v velikosti 32x15 inčev, ima 59 imen kandidatov pod 9 strankami, ki kandidirajo za 21 raznih uradov. Raztolmačilo se bo celo stvar, kolikor bo najbolj natančno mogoče, da bo vsak pravilno volil, da ne bodo baloti in glasovi nobenemu zavrnjeni. Obenem bo povedano članstvu in vsem udeležencem natančno poročilo naših nadzornikov kluba, v kakšnem stanju so naši uradne knjige in o splošnem delovanju društva v preteklih 9 mesecih. — Zadnja seja dne 9. okt. je bila prav zelo zanimiva in dobro obiskana, a čas nam ni dopuščal, da bi rešili vse točke. Zato bomo iste rešili na prihodnji seji dne 2. novembra.

Ne pozabite, da je 28. oktobra zadnji dan za registracijo. Vsak volilec in volilka mora biti registriran(a) za prihodnjo volitev, ki bo dne 4. nov. Čas za registracijo je od 8. ure zjutraj do 9. ure zvečer za vse one, ki živijo v mestu. Za one, ki živijo izven mesta, pa od 9. zjutraj do 4. ure pop. v navadnih volilnih prostorih.

John Živetz Jr., tajnik.

ŠIRJENJE NEVARNE BOLEZNI

Washington, D. C. — Kakor ugotavlja javni zdravstveni urad, se nalezljiva bolezen, takozvana otroška paraliza, čimdalje bolj širi, in je zdaj ponovno izbruhnila v Ohio, Nebraska in Kaliforniji. Tako se je razširila že na 41 držav in skupnih slučajev obolevnosti je bilo pretekli teden 568. Največ jih je v Ohio, namreč 96.

DRUŠTVO SV. VIDA
štev. 25, K. S. K. J.
CLEVELAND, O.
Leto 1930.

Predsednik, Anton Škull, 1099 E. 71st St.

Podpredsednik, Anton Strniša.

Tajnik Anthony J. Fortuna, 1093 E. 4th St.

Zapisnikar, Joseph Zakrajšek.

Blagajnik, Ignac Štepic.

Nadzorniki: Leo Kushlan, William Aidmar, Jos. Gern.

Zastavonoša, John Modic.

Vratar: Jacob Korencan, Anton Frankovic.

Bolniški obiskovalec, Joseph Ogrin, 9020 Parmelee Ave.

Duhovni vodja, B. J. Ponikvar.

Zdravniki, Dr. J. M. Seliskar, Dr. M. J. Oman in Dr. L. J. Perme.

Društvo zbora vse prve nede-
lje v mesecu v Knausovi dvorani ob
1. uri popoldne.V društvo se sprejemajo člani(ke)
od 16. do 55. leta.Zavarujete se lahko za 20-letno za-
varovalnino ali pa za do smrti za-
varovalnino in sicer za \$250, \$500
\$1000, \$1500 in \$2000 posmrtnine.V društvo se sprejemajo tudi otro-
ci do 16. leta.Za bolniško podporo pa \$7.00 in
\$14.00 tedenske bolniške podpore,
v slučaju bolezni, bolnik naj se naznani
pri tajniku samo, da dobi zdravniški
list in karto in naj se ravna po pra-
vilih.

Phone: Canal 4340

Vinko Arbanas

EDINI SLOV. CVETLIČAR

V CHICAGO

1320 W. 18th St. Chicago

Vence za pogrebe šopke za ne-
veste in vse v to stroko spadajoča
dela izvršujem točno po naročilu.
Dostavljam na dom.

SIR H. RIDER-HAGGARD:

Hči cesarja Montezume

ZGODOVINSKA POVEST

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Marina je spriču tega odgovora močno zardela pod rujavo kožo svojega obraza, in prvičkrat in zadnjikrat sem videl, kako so se ji mile oči pomračile, ko je odgovorila:

"Prosila sem te, da bi me vzel seboj, knez; nisem te prosila, da bi bila tvoja žena ali ljubica."

"Mogoče pa si mislila tako," je rekel mrzlo. "Kakorkoli sem utegnila misliti, knez, je sedaj pozabljeno. Želela sem videti veliko mesto in visokega cesarja, ker sem sita tukajšnjega življenja in bi sama rada postala visoka. Zavrnili si me, toda nemara pride čas, ko bom postala visoka brez tebe, in tedaj se utegnem spomniti na sramoto, ki si mi jo ti prizadejal, knez."

Guatemok se je vnovič zasmel, nato pa se mu je obraz nenadoma zresnil.

"Preveč smela si, dekle," je rekel, "za vse manjše besede kot so tvoje, bi marsikdo takoj prišel na žrtvenik. Vendar jih hočem pozabiti, kajti tvoj ženski ponos je užaljen in sama ne veš, kaj govoriš. A tudi ti jih pozabi, Tjule, ako si jih razumel."

Nato se je Marina obrnila in je odšla; prsi so se ji dvigale od srda in osramočenega ponosa ali ljubezni in ko je šla mimo mene, sem jo slišal, ko je mrmrala: "Dobro, knez, ti morda pozabiš, ali jaz nikdar."

Izza tistega dne sem dostikrat premišljeval in ugibal, ali je tisto uro kak prived bo dočnosti navdal prsi dekleta ali pa je v svoji togoti govorila tjavendan. Ugibal sem tudi, ali je bil ta prizor med njo in Guatemokom morebiti v kakšni zvezi z zgodovino njenega poznejšega življenja, ali pa je Marina prinesla sramoto in propad nad svojo deželo samo iz ljubezni do Korteza, kakor mi je pozneje zatrjevala. Na to je težko odgovoriti in morebiti vse to ni imelo nič opraviti z onim, kar je sledilo: kadar se namreč dogodijo veliki dogodki, radi iščemo vzroke zanje v preteklosti, ki pravzaprav niso nobeni vzroki. Mogoče je bila to zgolj minljiva strast njena, na katero se hitro pozabi; gotovo je namreč, da le malo ljudi gradi temelji svojega življenja na trden temelj upanja ali sovraštva, poželjenja ali obupa — dasi se je meni tako prigodilo — in se rajši naslonijo na usodo ter prepuste njej, da gradi zanje — in najsi se je poslužijo ali ne, ona je vseeno prva graditeljica. Vseeno mi je znano, da Marina ni pozabila ta pogovor; v poznejših časih sem jo slišal, kako je baš tega kneza spominjala na besede, ki so bile izgovorjene med njima, in slišal plemeniti odgovor, ki ga ji je bil dal.

Samo še en dogodek iz časa mojega bivanja v mestu Tobasko mi še preostaja, da ga omenim, potem pa se podam v Mehiko in povem, kako je hči cesarja Montezume postala moja žena in kako se mi je pozneje godilo glede de Garcia.

Tisti dan, ko smo odhajali, se je vršilo veliko žrtvovanje sužnjev na ravni strehi piramide, da bi potolažili bogove, da bi nam do delili srečno pot, najbrže tudi v čast kake svečanosti; teh namreč ni bilo pri Indijancih nikdar ne konca ne kraja. Podali smo se na strmo piramido, kajti moral sem biti vsak dan navzoč pri teh grozovitih žrtvovanjih. Ko je bilo vse pripravljeno in smo mi stali okoli žrtvenika, dočim je množica gledala od spodaj, je oni silni paba, ki mi je nekoč tipal

sree, da bi se prepričal, kako bje, prišel iz svetišča boga Kuecalkotla in pomignil tovarišem, da naj položijo prvo žrtev na žrtvenik. Tedaj je knez Guatemok iznenada stopil naprej, nagovoril duhovnike, pokazal na njihovega poglavarja, in rekel:

"Zgrabite tega človeka!"

Obotavljali so se, dasi je dal povelje sam knez cesarske krvi; bilo bi bogoskrunstvo, če bi položili roke na velikega duhovnika. Tedaj se je Guatemok nasmehnil in vzel iz žepa prstan, ki je imel v prsteniku vdolan medlomoder kamen, v katerem je bilo vrezano neko čudno znamenje. Hkrati s prstanom je vzel iz žepa tudi zvitek, nekakega papirja, popisan s pisavo z znamenji, in oboje pokazal pabam. Prstan je bil Montezumov prstan, zvitek pa je bil podpisan po visokem velikem duhovniku iz Tenoktitlana; in vsi, ki so videli ta prstan in zvitek, so dobro vedeli, da je smrt in sramota zadela vsakogar, ki bi se zoperstavil naročilu njega, ki ga je imel. Zavoljno tega so brez vsakega nadaljnega pomišljanja zgrabili svojega poglavarja in ga držali. Nato se je Guatemok vnovič oglašil in rekel kratko:

"Položite ga na žrtvenik in žrtvujte ga bogu Kuecalkotlu!"

Človek, ki se je bil tako peklensko radoval nad smrtjo drugih na istem žrtveniku, je začel trepetati in jokati, ker ga ni bilo mikalo, da bi sam zavžil svoje zdravilo.

"Zakaj moram biti žrtvovan, o knez?" je zavpil. "Jaz, ki sem bil vedno zvest služabnik bogov in cesarja!"

"Zavoljo tega, ker si se drznil položiti na žrtvenik tega Tjule," je odgovoril Guatemok in pokazal name, "in to brez dovoljenja svojega gospoda cesarja Montezume, in zavoljo drugih hudobij, ki si jih storil in ki so vse napisane v tem zviku. Ta Tjula je sin Kuecalkotla, kakor si sam proglasil, in Kuecalkotl bo masčevan zavoljo svojega sina. Proč z njim, tukaj je cesarski ukaz!"

Tedaj so duhovniki, do tistega trenutka služabniki obsojenega velikega duhovnika, vlekli svojega poglavarja k žrtveniku in takoj je eden tovarišev, ki je oblekel njegovo škrlatasto haljo, zvršil vzlic vsem prošnjam in tulenju nad njim isto umetnost, kakor jo je bil on izvršil na neštevilnih žrtvah; njegovo truplo pa so vrgli z ravne strehe na piramidi. Priznati moram, da nisem vzlic svojemu dobremu sreču obžaloval, da je umrl na isti način, kakor je bil on sam usmrtil mnogo boljših ljudi.

Ko je bilo vse končano, se je Guatemok obrnil k meni in rekel: "Tako poginejo vsi tvoji sovražniki, prijatelj Tjule."

Nekako eno uro po tem dogodku, ki mi je razodel, kako velika je moč Montezume, ki je samo v obliki njegovega prstana mogla povzročiti smrt velikega duhovnika, in to po njegovih lastnih učencih, smo odrinili na dolgo pot. Pred odhodom sem se toplo poslovil pri prijatelju kasiku in tudi pri Marini, ki je plakala, ko sem odhajal. Kasika nisem videl nikdar več, z Marino sva se pa še srečala.

(Dalje prih.)

Najzanimivejše vesti so v Amer. Slovincu; čitajte ga!

Štiri najnovejše plošče

RAVNOKAR IZŠLE!

- 25144—Pojmo veseli zdravčiko, Hišica pri cest' stoji, pojeje gdč. Udovič-Lovše...75c
- 25145—Štajerska, Vesela Micka, komada na harmoniko75c
- 25146—Tirolska koračnica, Stari Peter, dva krasna komada75c
- 55216—Dunajska koračnica, Hunyodl, ogrska koračnica, 12palčna plošča\$1.25

DRUGE SLOVENSKE PLOŠČE

- 25062—Povster tanc Ribeniška polka, harmonika in kitare75c
- 25063—Ančka pojdi plesat, valček Tromplan za ples, harmonika in inštr.75c
- 25064—Ribeniška, I. del Ribeniška, II. del, moški kvartet75c
- 25065—Samo še enkrat, valček Ven pa not, polka, instrumentalni trio75c
- 25066—Kranjski spomini, valček Luna valček, orkester75c
- 25067—Fantje se zbirajo, moško petje, Na planine, petje, zbor "Jadran"75c
- 25068—Črne oči, valček Fantje se zbirajo, moški kvartet75c
- 25069—Stari šotiš Odpi mi dekle kamrico, trio s petjem75c
- 25070—Al' me boš kaj rada imela Carlota valček, orkester75c
- 25071—Regiment po cesti gre, s petjem Sebelka koračnica, harmonika75c
- 25072—Štajerska Moj prijatelj, polka, moški kvartet75c
- 25074—Sokolska koračnica Kje je moja, harmonika in kitare75c
- 25075—Slovenske pesmi V slovo, ženski duet in klavir75c
- 25076—En let in pol Ljubca moje, ženski duet in klavir75c
- 25077—Dolenjska polka Štajerski Landler, godba75c
- 25078—Dunaj ostane Dunaj Neverna Ančka, harmonika in kitare75c
- 25079—Danici Domače pesmi, ženski duet in klavir75c
- 25080—Oberštajerš Slovenski poskočni šotiš, godba75c
- 25081—Nemški valček Černiška polka, godba75c
- 25082—Boj' moja, boj' moja Nebeška ženitev, Anton Shubel bariton75c
- 25083—Čez Savco v vas hodiš Sladki spomini, ženski duet in klavir75c
- 25084—Nočni čuvaj Pevce na note75c
- 25085—Cingel congel So ptičica zbrane, ženski duet in klavir75c
- 25086—Še kikelco prodala bom Gor čez jezero, Anton Shubel bariton75c
- 25087-F—Tiha luna, moški kvartet, petje Rojakom, moški kvartet, petje75c
- 25088-F—Takrat v starih časih, moški kvart., petje Pozdrav, moški kvartet75c
- 25089-F—Kje je moj mili dom, narodna, Moja ljubca je. . ., narodna, Ant. Šubelj75c
- 25090-F—Megla v jezeru, narodna, Zaspancek, narodna, Ant. Šubelj75c
- 25091-F—Oj pastirčki, božji ljubljenci. Vsi verni kristjani, božična, poje A. Šubelj75c
- 25092-F—Sveta noč, Sv. Jožef in Marija, božična, poje A. Šubelj75c
- 25093-F—Moja Francka, Potepuh, valček, harmonika75c
- 25094-F—Fantje po polj' gredo, Soča voda, pojeta M. Udovič in J. Laushe75c
- 25095-F—Sladke vijolice, valček, Double Eagle, koračnica, harmonike75c
- 25096-F—Treba ni moje ljubce plavšati, Ko ptičica ta mala, pojeje M. Udovič in J. Lavše75c
- 25097-F—Dekle to mi povej, Pastir, bariton, A. Šubelj75c
- 25098-F—Golobička, polka, Repač, banda, dve harmoniki75c
- 25099-F—Zvedel se mnekaj novega, Micka, ženski duet, Udovič in Lavše75c

Manj, kakor TRI plošče ne razpošiljamo.

Naročilom priložite potrebni znesek. Pri naročilih manj kakor 5 plošč, računamo od vsake plošče po 5c za poštnino. Ako naročite 5 ali več plošč, plačamo poštnino mi. — Pošiljamo tudi po C. O. D. (poštnem povzetju), za kar računamo za stroške 20c od pošiljave. — Naročila blagovolite poslati naravnost na

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Environment — okolščina. (Konec.)

Ta psihološkičen moment v naziranju, mentaliteti, pojmovanju je zelo zanimiv.

Opazujem in vidim. Med nami amerikanskimi Slovenci ni ravno malo takih ljudi, ki se mogočno razkoračijo in mislijo, da so vsi modrost požrli z veliko žlico, sodijo in zasmehujejo, kar je drugim sveto, zasmehujejo od Boga najvišjega doli do pozabljene žene, ki na skrivnem v svetišču svojega srca mrmra svojo molitvico. Krščanski Bog, jim je le bog, neki bog, nihče ba je ne ve, kje da bi bil; nebesa, pekel so jim v krohot, posmrtnost jim je bajka, odgovornost budalost, krščanstvo, vera sploh, coklja itd. itd. Saj sami lahko vidite dan na dan.

Odkod to?

Odgovor je, kakor v Hollywoodu — environment, razmera, okolščina.

Kdo so večinoma ti ljudje, polni samega zasmeha, krohotanja, zabavljanja, smešenja reči, ki so bile stvarina in so še najbolj resnega razmotrivanja najboljših glav? Kdo so te "glavice", katere po svojem smešju prekosajo, ba je, vse velike glave?

Večinoma so to ljudje, ki so kakor iz neba padli med "učenjake", prav kakor se dogaja "zvezdam" v Hollywoodu. Prišli so v nepričakovano — environment. V starem kraju so smukali ječmenovo klasje, da je bilo nekaj resastega kruha, komaj so spravili skupaj, da je bilo za pot v Ameriko. Nekaj šol je bilo, da so znali čitati.

Tu v Ameriki so prišli v environment. Kakšen? Dobili so v roke napreden časopis, zasrbelo jih je, poskusili so nekaj napisati, prišla je pohvala itd. itd., in zdaj nosijo visoko pokoncu glave, se smatrajo za učene, prosvitljene, napredne, modre, da pomelejo vse modrijane, smatrajo se za sposobne, da s posmehom in zasmehom porinejo v kot to, o čemur so si najboljše izmed ljudi od pamtveka belili glave.

Ali ni tako?

Ta šmentani environment v Hollywoodu, in med amerikanskimi Slovenci. Same "zvezde", ampak — kakšne?

Vsak po svoje . . .

Izletniki v stari kraj opazujejo, zapišejo in sodijo. Kako časniško poročilo ni nobena knjiga, da bi se sodba jemala bolj resno. Se natiše in je pozabljeno. Bolj zanimivo bi bilo zasledovati, kako kdo sodi. G. Molek, ki je opazoval, sodi n. pr.: "Klerikalci so prenesli svoj politični evangelij na božja pota in evharistične kongrese, liberalne struje postavljajo in odkrivajo razne spomenike, socialisti se udeležujejo v kulturnem delu, itd."

Politika kot taka zdaj v Jugoslaviji počiva, ali v dobrobit, ali na škodo, o tem naj vsak sam naredi svoje mnenje. Javnost pa ni le v politiki. Življenje gre naprej, in življenje je gibanje. To gibanje bi se torej udeleževalo v Sloveniji zdaj tako, kakor se glasi navedena sodba. Ali res?

Eh, er . . . izgleda, da bi le socialisti imeli nekaj gibanja, ki je vredno tega imena. Božja pota in kongresi klerikalcev bi bila ničvredna roba, enako odkrivanja raznih spomenikov, ampak "kulturno delo" socialistov, to bi bilo delo tudi še pri političnem spanju.

Eh, er . . . liberalne struje me ne brigajo, ampak brez

vsega kulturnega dela le niso nikoli bile, dasi odklanjajo liberalna stremjenja. In klerikalci bi hodili zdaj le z roženkrancem okoli vratov, izgleda. No, no, tako za nič niti božja pota ne bodo, ako se ne bodo pravilno, niti ne bodo brez kulturnega stremjenja evharistični kongresi, ako jih kdo pozna, "ampak vsepoved" se lahko vidi tudi drugega res kulturnega dela, ako kdo ne bo biti slep, saj ne manjka revij, mesečnikov, knjig, časopisov, brošur, razprav . . .

Socialistom radi pripustimo hvalo, ako storijo nekaj za pravo kulturo, ampak kdor mora pri tem delu v nič devati druge, ne bo dosti storil na tem polju, ker bi ne omaloveževal drugih, ako bi bil on sam na delu za kulturo bogal. Par mladih rdečih pesnikov se nekaj postavlja, nekaj prevodov tendence vsebine izdajo, — pa je delo "na kulturnem polju" skoroda izključno le v let socialističnih krogih . . . izgleda. Eh, er, vsak lisjak hvali svoj rep, to je že tako, ampak pogostoma je tak hvaljen rep — neznaten.

KAJ LJUDI ZANIMA?

V Prager Tagblattu pripravljuje Martin Rothsprecher sledečo zelo poučno in zanimivo zgodbičico:

Pretekli ponedeljek zvečer sem vprašal nekega trgovca, kaj ga je danes najbolj zanimalo: ali kakšen dogodek ali kakšna beseda ali karkoli. Trgovec je nekaj časa premišljeval, potem pa mi je rekel: "Pravzaprav čisto nič. Dne je danes tekla za uro čisto enakomerno in brez vsakega interesa. Toda pač, sedaj sem se spomnil na dogodek, ki je sicer malenkosten, ki pa me je vendarle osupnil. Razjekl sem se namreč nad predrelostjo svojega uslužbenca, ki je silno nezanesljiv delavec, pa me je ljub temu prosil za povišanje plače!"

Neki drugi gospod je odgovoril na isto vprašanje, da je napravil nanj najmočnejši vtis čudovit pogled neke ženske, ki jo je srečal v sprenstvu nekega gospoda. Zato bo hodil v kavarno vsak dan ob istem času in po isti poti, ker bo mogoče lepo neznanke le še enkrat srečal.

Neka ženska pa je odgovorila: Največja moja senzacija današnjega dne je bila ta, da sem bila poklicana na telefon od osebe, od katere sem prej pričakovala, pa tudi ne pričakovala. Imam namreč neko majhno prijateljico, ki je s plesat z znanim gospodom, pa je pri tej priliki pomislila, vendar enkrat ženitev. Vendar enkrat pravim zato, ker se oba poznata že leto dni. In ravno v nedeljo sva govorili o možnosti, ali bo iz tega znanja kaj ali nič, danes, v ponedeljek pa mi je telefonirala, da se bo vse dobro in srečno končalo. Lahko si mislite, da sem cel dan mislila samo na to ženitev.

Po najmočnejšem dogodku sem vprašal te tri osebe, kako nadaljuje pisatelj, zvečer tega dne, ko so nam povedali rezultat volitev v Nemčiji, ki so ga javili vsi časopisi z najdebelejšimi črkami . . .

Kdor se brani časopisa, ta se brani znanja in to v lastno škodo.

V NAJEM STANOVANJE

na 1833 W. 22nd St., 2. nadstropje, Chicago. Pet sob, elektrika, kopalnica; \$20.00 na mesec. Pokličite Wellington (3255)

TISKARNA

AMERIKANSKI SLOVENEK

izvršuje vsa tiskarska dela točno in po najzmernejših cenah. Mnogi so se o tem prepričali in so naši stalni odjemalci.

Društva — Trgovci — Posamezniki

dobijo v naši tiskarni vedno solidno in točne postrežbo. Priporočamo, da predno oddate naročilo drugam, da pišete nam po cene. Izvršujemo prestave na angleško in obratno. Za nas ni nobeno naročilo preveliko, nobeno premalo.

Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.